

## TERMINOLOGIJA IR DABARTIS

„Terminologija ir dabartis“ – tokia antrašte Kauno technologijos universitetas išleido straipsnių rinkinį<sup>1</sup>, į kurį yra sudėti 1997 m. birželio 4 d. ten vykusiai mokslinei konferencijai „Technikos mokslų kalbos problemos“ parašyti straipsniai. Knyga išėjo prieš tą konferenciją, tad dalyviai su pranešėjų mintimis galėjo susipažinti ne tik auditorijoje, bet ir grįžę į namus.

Leidinyje paskelbti 43 straipsniai. Penkios dešimtys jų autorių dirba devyniose aukštosiose mokyklose ir mokslo įstaigose. Tai Lietuvių kalbos ir Latvių kalbos institutų terminologai, gausokas būrys Kauno ir Šiaulių aukštųjų mokyklų lietuvių ir svetimų kalbų dėstytojų, maždaug kas penktas autorius – gamtos bei technikos mokslų specialistas iš Kauno technologijos universiteto, Vilniaus universiteto bei Matematikos ir informatikos instituto.

Dauguma straipsnių vienaip ar kitaip yra susiję su technikos kalba bei terminologija, tik keletas skirta gerokai platesniams dalykams, pavyzdžiui, L. Barzdžiukienės „Kalba – kultūrinė žmogaus raiška“, G. Čepaitienės „Kalbos etiketo funkcijos ir ženklai“, R. Lekavičienės „Kalba ir sąmonė psicholingvistinių tyrimų pagrindu“. Taip pat tik kelete straipsnių bent kiek platesniau gvildenamas kuris nors terminologijos teorijos dalykas (K. Gaivenio ir A. Kaulakienės „Kalbinis ir dalykinis technikos terminijos vertinimas“, V. Skujinios „Tarpautiniai nacionalinės terminologijos elementai“, V. Skujinios ir M. Kirytės „Terminografijos savitumas specialiojo teksto stilistikos atžvilgiu“) ar tiriami atskirų šaltinių terminų ar jų pateikimo bruožai (N. Banevičienės „Technikos terminų standartų apibrėžimų ydos“, J. Gaivenytės „Lietuviškų ir angliškų keturžodžių technikos terminų struktūrų sugretinimas [– struktūros gretinimas]“, J. Korsako „Fizikos terminai metakalbos tekstų leksikos požiūriu“, V. Nečiūno ir V. Nečiūnienės „Darieji lotyniški ir graikiški afiksai bei dėmenys medicinos terminijoje“ ir kt.). Plačiu istoriniu lingvistiniu žvilgsniu į kai kuriuos specialiosios leksikos dalykus savo straipsniuose žvel-

---

<sup>1</sup> Terminologija ir dabartis: Mokslo darbai. Kaunas: Technologija, 1997. 244 p.

gia V. Rimša („Apie kai kuriuos technikos terminus“) ir Sk. Valentas („Materialiosios technikos terminai indoeuropiečių poetikoje“).

Didžiausia straipsnių dalis skirta terminologijos praktikos ir mokymo klausimams. Dalykiškas grindimas būdingas daugumai gamtos ir technikos mokslų specialistų rašytų straipsnių. Juose argumentuotai keliama pasitaikantys kai kurių sričių terminų nenuoseklumai, pateikta įdomių siūlymų (V. Dagienė „Mokomosios programinės įrangos terminologijos problemos“, St. Ratautas „Žodžio *aprange* terminologiniai sunkumai“, St. Zajankauskas „Apie terminus *ėminys*, *pavyzdys*, *mėginys*, *tyrinys*, *bandinys* ir kt.“, St. Žebrauskas „Kai kurių elektrotechnikos terminų vartosenos sunkumai“, A. Žilinskas „Lietuviškos informatikos terminijos keblumai“ ir kt.). Bet daugiausia yra straipsnių, kuriuose vienaip ar kitaip nagrinėjami ar aiškinami įvairūs mokslo kalbos bei terminologijos mokymo klausimai. Štai tik keletas tokių straipsnių: D. Aleknienės ir V. Žulienės „Profesinės kalbos taisyklingo kirčiavimo ugdymas“, R. Bukauskienės „Ekologijos ir agronomijos anglų terminijos mokymas aukštojoje mokykloje“, G. Klimovienės „Verslininkystės ir komercijos terminų mokymas naudojant aktyvaus mokymo metodus“, E. Mileškevičienės „Specialybės terminijos mokymo metodai“, Sv. Statkevičienės „Doktorantų profesinės kalbos mokymo ypatumai“ ir kt. Dalyje šių straipsnių taisoma po žiupsnelį įvairių kalbos (visų pirma profesinės) dalykų. Yra ir beveik vien profesinės kalbos kultūrai skirtų straipsnių, pavyzdžiui, R. Bartkevičienės ir N. Petniūnienės „Miškininkų profesinės kalbos nesklandumai“, V. Celiešienės, R. Žilinskienės ir R. Žukienės „Dėstytojų rašomosios ir šnekamosios kalbos trūkumai“, V. Liolienės „Kai kurie elektrotechnikos terminų darybos ir vartosenos netikslumai“, E. Molytės „Dažniausios medikų terminijos klaidos“ ir kt.

Straipsnių autoriai neretai labai susirūpinę kelia aktualius mokslo kalbos, terminų darymo, vartosenos ir mokymo klausimus. Daugiausia jų mintys sukasi apie dabartinę terminologijos praktiką ir specialiosios kalbos mokymo dalykus. Beje, artimas pačios terminologijos, jos praktikos siejimas su mokymu bus bene įdomiausias kalbamo rinkinio turinio bruožas, iki šiol retokai taip į vieną daiktą suei-

nantis. „Grynieji“ terminologai, taip pat įvairios terminologijos komisijos paprastai bemaž visai nesidomi mokymu, nors tai yra vienas svarbiausių (jei ne pats svarbusis) terminų diegimo į vartoseną būdų. Tad, apskritai imant, rinkinyje gvildenama ar bent paliečiama nemažai svarbių terminų esaties, jų ir su jais susijusios dabartinės būklės, dalykų.

„Terminologija ir dabartis“ – įdomi, turininga, neblogai techniškai sutvarkyta ir išleista knyga. Ja, be abejo, naudosis, remsis ir terminų tvarkytojai, ir kalbų dėstytojai. Tačiau remdamasis leidinio skaitytojas turės būti apdairus – per visą knygą susidarys gerokas pluoštas įvairių netikslybių, apsirikimų, klaidingų teikinių, aiškinimų ar nepagrįstų išvadų. Dėl to, norint padėti knygos autoriams ir skaitytojams, šiame rašinyje ir rūpi visų pirma paminėti bent svarbesnius nepriimtinus ar abejotinus dalykus, taip pat atkreipti jų dėmesį į kai kuriuos minties ir kalbos netikslumus.

Sena dalies mūsų mokslo, meno ir kitų sričių specialistų bėda yra nepakankamas tų dalykų istorijos pažinimas. Iš čia kyla palyginti nereti smarkūs pajauninimai – nemažai kam turbūt atrodo, kad prieš XX a. ar net pirmąjį šio amžiaus krašto nepriklausomybės tarpsnį Lietuvoje beveik nieko nebūta – nei dailės, nei muzikos, nei mokslo ar technikos, nors esame didelės Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės kultūros paveldėtojai ir turime vieną seniausių rytinės Europos pusės universitetų. Deja, ir kai kurie „Terminologijos ir dabarties“ autoriai, rodos, aiškiai per vėlai teranda savo sričių pradžią – straipsnyje „Kai kurių elektrotechnikos terminų vartosenos sunkumai“ teigiama, kad Lietuvos universiteto septyniasdešimtpenketis sutampanantis su tokia pat technikos mokslų sukaktimi (p. 216), o straipsnio „Priesaginiai medicinos terminai P. Avižonio „Akių ligų vadove“ autorei rodosi, kad minėta 1940 m. išleista P. Avižonio knyga esanti vienas pirmųjų lietuvių medicinos terminų šaltinių (p. 51). Tiek lietuvių terminologijos, tiek ypač mokslo ar technikos pradžios derėtų ieškoti kur kas anksčiau.

Turime ir dar vieną keistoką paprotį – labai neapibrėžtai žmones vadiname kalbininkais. Net patys kalbininkai pradinių klasių mokytoją A. Vireliūną (1887–1925) neretai pavadina kalbininku, matyt,



dėl to, kad keletą metų trečiojo dešimtmečio pradžioje kartu su J. Jablonskiu, K. Būga ir kitais dirbo Terminologijos komisijoje, parengė tos komisijos priimtų terminų rinkinėlį bei parašė vieną kitą straipsnį ir knygelę. Gal kartais dėl panašių priežasčių straipsnyje „Leksikiniai [=Leksiniai] ir stilistiniai mokslinių tekstų ypatumai“ lingvistais pavadinti inžinierius A. Novodvorskis bei medikas A. Šuminas (p. 154). Tačiau aplinkui matant K. Gaivenio, E. Jakaitienės, J. Palionio, R. Piotrovskio, A. Reformatskio, G. Vinokuro ir kt. tikrų kalbininkų pavardes, visai pagrįstai galima suabejoti, ar tik minėtieji asmenys į tą kompaniją nebus patekę per klaidą.

Iš rinkinio straipsnių nesunku prilasyti gerą pluoštą netikslių įvairių kalbos dalykų aiškinimų. Keletas pavyzdžių iš žodžių darybos – galūnės vediniu laikomas su priesaga *-tis* padarytas žodis *jeitis* (p. 16) ir atvirkščiai – priesagos *-tas* vediniu palaikytas aiškus galūnės vedinys *užkratas* (p. 53). Neapdairiai išskyrus žodžiuose *pragula* bei *pažaida* priesagas *-ula* ir *-da* (p. 54), neįprastai nukramtytos lieka pamatinių žodžių *pragulėjo* bei *pažeidė* šaknys *-gul-* ir *-žeid-*. Tokie dalykai pirštu prikišamai rodo, kad kai kurioms terminų nagrinėtojoms reikėtų nuodugniau pastudijuoti darybinio skaidymo pamatus.

Labai praverstų apskritai geresnė rašančių pažintis su žodžių darybos, gramatikos, kalbos kultūros ir teikybės teorija. Tai gal padėtų išvengti nebūtų taisyklių sudarinėjimo, leistų objektyviau vertinti tiek kitų teiginius, tiek turimą kalbos medžiagą. Pavyzdžiui, kai taisomi elektrotechnikos leidinyje pavartoti priesagos *-inis*, *-ė* būdvardžiai tik dėl to, kad jie esą išvesti iš tarptautinių žodžių, turinčių priesagą *-al-* ar *-yv-* (*aktyvinė*, *diferencialinė* ir kt., p. 128), nesunku pamanyti, kad taip daryti būdvardžių bendrinėje kalboje esą negalima. Bet yra juk ne taip – prie tinkamai daromų ir vartojamų tokių vedinių niekas nekimba ir nėra pamato kibti. Kitame straipsnyje priesagos *-inis*, *-ė* darybos išgalės dar labiau ribojamos – teigiama, kad prieš šią priesagą „nereikėtų vartoti kitos priesagos“ (p. 135). Visai neregėta negirdėta. Pirmiausia neaišku, kaip tokią ankstesnę priesagą būtų galima pavartoti. Nebent čia norėta pasakyti, kad iš priesagą turinčių žodžių būdvardžiai su *-inis*, *-ė* nedaromi. Bet tai būtų didelė netiesa. Būdvardžių priesaga *-inis*, *-ė* yra kaip tik viena iš tų, kurios

dabar yra labai darios ir teturi palyginti nedaug darybos apribojimų. Reikėtų kur kas tiksliau reikšti savo mintis, kad nesusidarytų įspūdis, jog išvedinėjamos nebūtos taisyklės ar kokie nesami kalbos polinkiai. Be galo tai svarbu mokant studentus, ne tik mokslinėse konferencijose ar mokslo leidiniuose, nes mokyti reikia tikrai tikrų dalykų.

Pramanytų taisyklių ar per didelių apibendrinimų rinkinyje yra ir daugiau. Pavyzdžiui, apie žodžius su tarptautiniu dėmeniu *hidro-* teigiama: „Dėmens *hidro-* savarankišku žodžiu pakeisti negalima. Čia svarbu, koks antrasis sudurtinio žodžio dėmuo – lietuviškas ar tarptautinis. Jeigu tarptautinis ir reiškiantis terminą ar mokslo sąvoką [=ir yra terminas], tai turėtų būti vartojamas sudurtinis žodis, pvz., [=:] *hidrostatika, hidrodinamika, hidrotransmisija* ir pan., o jei lietuviškas, sudurtinis terminas keistinas sudėtiniu, pvz., [=:] *hidraulinė pavara, hidraulinis siurblys, hidraulinis variklis* ir kt.“ (p. 238). Nesileidžiant į šios ištraukėlės raiškos negerumus (vis dėlto pirmojo sakinio ir baigiamosios ištraukos dalies prieštaravimo nutylėti nėra kaip – savarankišku žodžiu pakeisti esą negalima, bet tuoj pat keičiama!), čia visų pirma rūpi pasakyti, kad dabartinės bendrinės kalbos teikybą visai neduoda prielaidų tokioms taisyklėms. Priešingai. Jei tokia taisykle būtų imta vadovautis (o tokių tarptautinių pradmenų, be *hidro-*, yra gerokas pluoštas), tektų daryti nemažą dabartinės kalbos praktikos ir teikybės perversmą. Iš kur tokie dalykai kyla? Galbūt iš perdėm raidiškai suprastos Valstybinės lietuvių kalbos komisijos rekomendacijos dėl keleto žodžių su pradmeniu *auto-* (beje, tai rodytų, kaip atsargiai aukštos institucijos turėtų kištis į atskirus dalinius vartosenos klausimus, o kišdamosi kaip tiksliai turėtų reikšti savo teiginius).

Atskirus kalbos dalykus ne visi kalbininkai aiškina vienodai. Tai ne bėda. Taip gali būti ieškoma mokslo tiesos. Tačiau negerai, kai kokios prielaidos ar galimybės išpučiamos. Prie tokių dalykų priklausytų tikriausiai iš įdomių ir taiklių prof. V. Urbučio pamąstymų dėl galimų sudurtinių žodžių darybos aiškinimų vieno kito suabsoliutintas pačios dūrybos kaip žodžių darybos būdo nebepripažinimas (dūriniai laikomi galūnių vediniais). Tačiau ir visi akademiniai žodžių



darybos aprašai, ir mokykliniai vadovėliai galūnių ir dūrinių darybos į krūvą neplaka. To reikėtų laikytis ir aukštųjų mokyklų (ypač ne filologus mokantiems) dėstytojams ir nekvaršinti nei kitų dalykų dėstytojų, nei studentų galvų (p. 70). Lygiai taip dūriniais ar sudurtiniais terminais netinka vadinti sutrauktinių žodžių *medpunktas*, *medsesuo*, *tubdispanseris* ir pan. (p. 135–136).

Leidinyje yra pateiktas gerokas pluoštas įvairių kalbos taisyčių. Deja, dėl dalies jų reikia abejoti, kai kurie ir visai nepriimtini, o vietomis taisomi netaisytni dalykai. Be platesnio konteksto sunku pasakyti, ar tiksliai taisomas *gabaritas* pasakyme *iškirstos medienos gabaritas* žodžiu *tūris* (p. 41), nes tai visai skirtingos reikšmės žodžiai. Tad būdamas pateiktas be platesnio aiškinimo, šis taisymas gali žmones klaidinti. Deja, toks išplėstų iš būtinios vartojamosios aplinkos žodžių bei lyčių taisinėjimas, rodos, net ima plisti. Sunku suprasti, kodėl taisomas gyvų gyviausias pasakymas *medžio leidimas* ir kuo geresnis paprastai kita reikšme vartojamas siūlomas jo pakaitalas *medžio vertimas* (p. 41, dėl tų žodžių vartosenos žr. DŽ<sub>3</sub> 439 ir 923, LKŽ VII 270). Neaišku, kodėl keistu laikomas terminas *šaknų papjovimas* (p. 43). Skaudžiai klysta kalbininkė, teigdama, kad kalbos normoms esą nusikalstama sakant *ačiū labai* (p. 77). Kalbos taisytojais turėtų būti daug atsargesni, visų pirma stengtis kuo geriau pažinti gyvąją kalbą, kalbos taisyčių teoriją ir praktiką, nes kai imami taisinėti visai geri, gyvosios kalbos pamatu sudaryti terminai ar net pačios tos kalbos pasakymai, nejučiom sprūsta pro lūpas žodžiai: „Viešpatie! Kas čia daroma su mūsų kalba? Kodėl dirbtinė kalba ima kai kam rodytis geresnė už gyvą?!“ Apskritai taisymai turi būti akivaizdūs, labai aiškūs, pagrįsti, reikia tiksliai parodyti, kas ir kuriais atvejais taisoma.

Vietomis skaitytojui gali būti sunku susigaudyti, ar tinka, ar netinka atskirus žodžius ar pasakymus vartoti, pavyzdžiui, vienur *apspřesti* taisomas kaip kalbos klaida (p. 71), o kitur siūlomas vartoti (p. 224). Kai teigiama, nors ir A. Pupkiu remiantis, kad įvardžiuotinės formos esančios „būtinai sudėtinių terminų rodiklis“ (p. 42), gerokai persūdoma. Netgi labai reikėtų abejoti, ar būtina sakyti, kaip ten pat teikiama, tik *grynasis pušynas*, *laikinasis sandėlis*, *natūralu-*



*sis atžėlimas*. Neaišku, kuo grindžiamas žodžių junginių *aliumininės gyslos, kondensatoriniai varikliai* pažyminio taisymas kilmininku (p. 128). Turbūt kiekvienas specialistas ir šiaip kalbos vartotojas patvirtintų, kad įprasta ar įprasčiau dabar sakyti *aliumininis šaukštas, plieninis dalgis, sidabrinis pinigai, varinis laidas*. Ir kilmininkas čia nesvetimas, gerai pažįstamas, bet dabartinėje kalboje tokiais atvejais lyg ir virtęs poetinės, meninės, o ne dalykinės kalbos savastimi. Na, o pasakymai *kondensatoriaus variklis* ir *kondensatorinis variklis* aki-vaizdžiai įvardija skirtingas sąvokas, dėl to negali būti vienas kitu taisomi (kalbos atžvilgiu). Nebent kas pačius daiktus būtų sumaišęs (bet tai būtų dalyko, o ne kalbos, klaida)...

Pasitaiko, kad pateiktuose pavyzdžiuose ne viskas taisoma, kas taisytina. Pavyzdžiui, sakinyje *Pasirenkant antenas buvo vadovautasi jų paplitimu, sukurtos skaičiavimo metodikos pilnumu* taisomas tik žodis *pilnumu* (p. 69), bet, jei nenorėta labiau pagerinti to sakinio, būtų tikę pataisyti dar bent jo pradžią – *Buvo vadovaujamas parenkamų antenų paplitimu* <...>. Per vienpusiškai tam tikruose pasakymuose taisomas veiksmų pavadinimų naudininkas bendratimi, pvz.: 1) *Tolerancijų sistemos sudarymui* (= *Tolerancijų sistemai sudaryti*) nustatomas tolerancijos vienetas (p. 70); *Tokiame kampa matavimui* (= *Tokiems kampams matuoti*) dažniausiai naudojama sinusinė liniuotė (p. 70); 3) *Didelis dėmesys skiriamas gamamos produkcijos kokybei įvertinimui* (= *Daug dėmesio skirta gamamos produkcijos kokybei įvertinti*) (p. 65). Geriau ir svarbiausia gyviau būtų tokiais atvejais rašyti kad ir taip: 1) *Kad būtų sudaryta tolerancijų sistema, nustatomas tolerancijos vienetas*; 2) *Tokie kampai dažniausiai matuojami sinusine liniuote*; 3) *Labai rūpinamasi įvertinti gaminių kokybę*.

Ši bei tą galima prikišti ir dėl pačių straipsnių autorių kalbos. Tai, žiūrėk, netinkamai pavartotas koks žodis ar žodelis, tai lytis, pvz.: 1) *apibrėžimų sistematiskumas* (= *sistemiškumas*), p. 34; 2) *jaunesnės ir vyresnės* (= *žemesnės ir aukštesnės*) klasės, p. 100; 3) *Nepakanka konstatuoti kalbos svarbą moksliniame pažinime* (= *moksliniam pažinimui*), p. 21; 4) <...>

*tinkamai suformuluota* (= suformuota, sudaryta) kalbinė aplinka <...>, p. 66; 5) <...> būtina smarkiai išplėsti <...> tarptautinių žodžių mokėjimą lietuvių kalba (= lietuvių kalboje vartojamų tarptautinių žodžių mokėjimą), p. 164 (be to, ir pats šis teiginys labai abejotinas). Gana dažnai pamirštas dalies kilmininkas, pvz.: 1) *Dėl to atsiranda struktūriniai idiomų variantai* (= struktūrinių idiomų variantų, dar geriau: susidaro <...> variantų), p. 25; 2) <...> gali susiformuoti ir sinonimiški frazeologizmai (= sinonimiškų frazeologizmų, dar geriau: susidaryti <...> frazeologizmu), p. 27; 3) *Į programą įtraukėme ir įvairias mandagumo formules* (= įvairių mandagumo formulių; dar geriau: įvairių mandagių pasakymų), p. 102; 4) <...> mokoma <...> pačiam sudaryti sakinius (= sakinių) su tuo žodžiu, p. 132; 5) <...> nesunku aptikti prokalbės laikus siekiančius minimalius tekstus-sintagmas (= siekiančių minimalių / mažųjų tekstų-sintagmų), p. 194 ir kt. Deja, deja! Vis dažniau ir patys kalbininkai, matyt, toldami nuo gyvosios kalbos, nebevartoja dalies kilmininko ir tais atvejais, kai gyvosios kalbos dvasia jo verktinai reikalauja.

Pastaruoju metu labai plinta atvirkštinės mišriųjų (derinamųjų ir nederinamųjų) pažyminių tvarkos mada. Ir paminklas garbingiausioj Vilniaus vietoj pastatytas **Lietuvos didžiajam kunigaikščiui**, o ne **didžiajam Lietuvos kunigaikščiui**. Gausoka maišalynės ir recenzuojamame leidinyje. Net ne vieno straipsnio antraštėje gal pagal kokius logikos, o ne pagal kalbos polinkius sumėtyti tokie pažyminiai, pvz.: „Profesinės kalbos taisyklingo kirčiavimo ugdymas“ (p. 11), „Dėstytojų rašomosios ir šnekamosios kalbos trūkumai“ (p. 68), „Doktorantų profesinės kalbos mokymo ypatumai“ (p. 189) ir kt. Ir sklandžiau, ir įprasčiau, gyviau būtų sakyti bei rašyti *taisyklingo profesinės kalbos kirčiavimo mokymas* (kirčiavimo **mokoma**, **ugdymas** čia netinka), *rašomoji ir šnekamoji dėstytojų kalba*, *profesinė doktorantų kalba*.

Nebesigilinant į įvairius kalbamo leidinio netikslumus, vis dėlto labai dar rūpi tarti žodelį kitą dėl svetimų kraštų asmenvardžių rašymo. Lotynišką raidyną vartojančių kraštų asmenvardžiai knygoje daž-



niausiai rašomi originalo pavidalu, dažnai pridėtos lietuviškos galūnės. Bet pramaišiu vietomis kyšteli ir pagal tarimą palietuvintas parašymas, pavyzdžiui, koks *W. von Humboltas* (p. 46; tik kažkodėl tokiu atveju palikta svetima vardo raidė), *Heigensas* (p. 22) ir kt. Dar nenuosekliau dėliojamos lietuviškos galūnės, ir dėl to vienas autorius gali parašyti *Wittqensteinas* (p. 20; šis žodis per klaidą leidinyje išspausdintas ne su raide *g*, o su *q*), o kitas – *Wittgenstein* (p. 124). Tokiu atveju jau sunku suprasti, ar apie poną, ar apie ponią kalbama. Maišaties čia daug, ir visai nepaisoma, kad lietuvių bent jau galūne iš esmės visą šį šimtmetį buvo įprasta skirti vyriškos ir moteriškos lyties asmenų pavardes, t.y. vartoti ponas *Heideggeris* (tariama, dažnai ir rašoma [Heidegeris]), *Osgoodas* [Osgudas], *Sapiras* [Sepiras], bet ponias *Heidegger* [Heideger], *Osgood* [Osgud], *Sapir* [Sepir] (šie pavyzdžiai parinkti iš p. 46, 124, 125, jie ten pateikti negerai). Be abejo, tai rodo, kad rašytojams čia daug kas tebėra neaišku.

Šis žiupsnis pastabų surašytas ne tam, kad būtų norima tą, kaip sakyta, gana įdomų rinkinį supeikti. Ne! Tik norėta atkreipti skaitytojų (ypač ne kalbininkų) dėmesį į tai, kad skaityti šią knygą, beje, kaip ir visas kitas, reikia pagalvojant ir paabejojant, kad niekada netinka aklai sekti tuo, ką kas kur ir kaip pasako ar parašo. „Terminologijos ir dabarties“ autoriai ieškojo tiesos. Ne visuomet ji iš karto sušvinta. Tad gal ir jiems čia surašytos mintys ir abejonės padės žengti koki žingsnelį į priekį gimtosios kalbos pažinimo, mokymo ir tyrimo keliu.

**Stasys KEINYS**